

BIJBELSE ACHTERGRONDEN VAN DE DOOP (2)

Hoe dopen?

Het Nieuwe Testament kent geen voorschrift voor het doopritueel. Het ligt voor de hand dat vanuit zijn betekenis de doop bediend wordt door onderdompeling. Die manier van dopen geeft het duidelijkst de betekenis aan: door diepte en ondergang van het oude leven heen omhoog komen tot een nieuw leven. Zo zal het aanvankelijk gegaan zijn, in een rivier of meer. Later in kerken met een doobassin.

Toch was de Vroege Kerk daar niet wettisch in. In de *Didachè*, een geschrift uit de 2e eeuw, wordt voor het doopritueel het volgende voorschrift gegeven: ‘... doop in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest met stromend water. Indien het niet mogelijk is met koud water, dan met warm. Indien u geen van beide ter beschikking hebt, giet dan driemaal water boven het hoofd in de naam van de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.’

Die laatste vorm is in de meeste katholieke en protestantse kerken gebruikelijk geworden. Soms echter doopt men slechts door aanraking van het voorhoofd met licht bevochtigde vingers. Deze minimalisering is te oppervlakkig. Het water mag stromen over het hoofd van de dopeling, zodat zichtbaar gemaakt wordt dat het hier gaat om het ondergaan van een zondaar en het aantreden van een begenadigd mens.

Zal men ook de kinderen dopen?

Wie mogen er worden gedoopt? ‘Wie gelooft en gedoopt is zal worden gered’, is Jezus’ duidelijke uitspraak in Marcus 16 : 16. Vgl. ook Hand. 2 : 41, 8 : 37. Het hele Nieuwe Testament getuigt ervan dat men in de nieuwe gemeenschap met Jezus Christus binnenkomt door het geloof. De doop markeert dit.

Al is dit sacrament de keuze van een bewust gelovige volwassene, zijn of haar geloof is toch niet de *grond* voor de doop. De enige grond is Gods genade, die deze mens aanvaardt als zijn kind en volgeling. De doop is geen premie op het geloof, maar gave van God.

Dat levert vanzelf de vraag op of ook kinderen de doop mogen ontvangen. Zij kunnen nog niet bewust geloven en zijn tot de levensbeslissing om Jezus te volgen niet in staat. Velen zijn dan ook van overtuiging dat de kinderdoop onbijbels is en ze wordt in kerken van het doperse type daarom niet gepraktiseerd. Men wordt daar uitsluitend gedoopt op beleden geloof.

In katholieke en de meeste protestantse kerken worden kinderen als baby wel gedoopt. Is dat met de bijbel in de hand wel juist?

Het Nieuwe Testament geeft hier geen wetsteksten. Geen gebod tot, echter ook geen verbod van de kinderdoop. Wel lezen we soms dat mensen tot geloof komen en gedoopt worden *'met hun huis'* (Hand. 16 : 15, 33; 18 : 8; 1 Kor. 1 : 16).

Nu is dat begrip 'huis' (Grieks *oikia*) een veelzeggend woord. Het geeft aan dat men leefde in een verband. Een gezin, een familie. Terecht is erop gewezen dat het vroegste christendom, tijdens en na het Nieuwe Testament, leeft in de Joodse context van een *collectief denkende cultuur*. Het ligt geheel buiten het denken van deze cultuur om daar de kinderen niet bij te betrekken. Het later gegroeide individualisme weekt de mens los van zijn verbanden. Het geeft te denken dat Jezus' zendings- en doopbevel niet luidt: 'Maakt alle *mensen*', maar: 'alle *volken* tot mijn leerlingen.'

Overigens heeft onderzoek aangetoond dat het dopen van kinderen en zuigelingen in de Vroege Kerk gebruikelijk moet zijn geweest..

Toch wel deze kanttekening: in de Europese volkskerken zijn eeuwenlang baby's gedoopt 'omdat dat nu eenmaal zo hoorde', zonder enig merkbaar geloof bij de ouders van de dopeling. Door de secularisatie slijt deze praktijk wel af, wat niet wegneemt dat dopen zonder samenhang met geloof volstrekt onbijbels genoemd moet worden.

Bentheimer zandstenen doopvont

Verbond

In de reformatorische kerkenfamilie is altijd sterk het verband gelegd tussen doop en *verbond*. Deze visie gaat uit van de eenheid tussen het Oude en het Nieuwe Testament. God sloot een verbond met Abraham en zijn nageslacht en later met Israël. Dit verbond gaat van God uit en vraagt wederliefde en gehoorzaamheid. Door Christus wordt dat verbond niet van Israël losgemaakt, maar wel uitgebreid tot de volkeren van de wereld. De beloften aan Israël gelden nu ook voor hen. Wereldwijd. Was voor Israël de besnijdenis het verbondsteken, voor de niet-Joden is de doop het teken en zegel van het verbond, dat de Here God sluit met zijn kinderen. Het klassieke doopformulier legt uit wat de Here aan ons en onze kinderen belooft, maar ook wat Hij van ons vraagt aan geloof, trouw en liefde. De parallellie met het verbond met Abraham komt in doopdiensten dikwijls tot uiting in het zingen van Psalm 105 : 3 (nieuwe berijming) of vers 5 in de berijming 1773: ' *t Verbond met Abraham, zijn vrind, bevestigt Hij van kind tot kind.*'